

Jānis Jonevs: **Metalci '94: pogubljeni v črnini.**

Prev. Jedrt Lapuh Maležič. Dob pri Domžalah : Miš, 2016. Zbirka Z(o)renja+, 317 str.

| M | 4. stopnja | glasba, mladostniki, odraščanje

Predmetne oznake (nekontrolirane): alternativna kultura / glasba / heavy metal

Roman, vreden pozornosti tako mladostnikov kot odraslih, je bil leta 2014 nagrajen z nagrado Evropske unije za književnost.

Všeč mi je, da imam v rokah latvijski večgeneracijski roman. Ker gre za (skoraj) dokumentaren popis metalske scene, mi je zanimiv (malo vem o metalcih), včasih pa me malo dolgočasi, ker je pač preveč natančen, veliko je citatov, imen skupin idr. Mestoma se mi zdi zelo duhovito pisanje, predvsem v avtorjevih komentarjih. Najbolj se me dotakne v tej plasti: Jānis si želi Dogodka, zaradi katerega ne bi bil več "zgolj neznan vijak v mehanizmu življenja" (prva dva dela romana imata naslov Strel in Luna). Toda "Po apokalipsi" (tako je naslov tretjemu delu) ugotavlja, da tudi zdaj ni nič narobe. "No, v bistvu nič. Ampak zdaj se mi tisto, kar imenujejo resnično življenje, ne zdi resno. Vse te skrbi o službi in o mestu pod soncem. Tega se nismo naučili." Itak, kajne, ker smo to plast "metala" doživljali oz. jo doživljamo vsak dan sproti?!

Sicer pa vse na domači strani založbe Miš: <http://www.zalozbamis.com/knjiga/metalci-94/>

Spodbude za branje:

- Ali se kdo med mladimi bralci ukvarja z glasbo, morda celo z metalom ... vsaj z alternativno kulturo? So med njimi poznavalci in občudovalci metala? Te bi prosila, naj predstavijo roman. Tudi med odraslimi bralci se bodo najbrž oglasili predvsem tisti, ki imajo z metalom vsaj malo vsaj poslušalske izkušnje.
- Na spletu je mogoče najti en kup posnetkov različnih metal skupin, njihovih fotografij idr., začenši z Nirvano: <https://www.youtube.com/watch?v=d4LdUQzCPPM> .

Nadaljnje spodbude za branje:

- Vem, da je metal absolutno druga zvrst glasbe (!) kot punk, vendar je njena psihološko-sociološka pojavnost najbrž podobna punku (mladi se s pomočjo glasbe upirajo svetu, v katerem odraščajo). Zato bi tako z mladimi kot z odraslimi bralci poskušala narediti primerjavo romana *Metalci '94* z deli, kjer je tema punk, predvsem z dvema, ki sta oba tudi prejemnika nagrade večernica (*Distorzija* in *Sem punk čarovnica, debela lezbijka in ne maram vampov*).

Dim, Dušan: **Distorzija.**

Ljubljana: Cankarjeva založba, 2005. (Najst), 319 str.

| M | 4. Stopnja | glasba,
mladostniki, odraščanje, punk

Silovita, z etično poanto prežeta in prepričljiva pripoved mladega avtorja je prvenec, ki zaradi svoje univerzalnosti presega generacijske okvire. V osredju romana je punk, ki pa za njegovo sporočilnost niti ni zelo pomemben, saj govori o mladostniku, ki mu s pomočjo glasbe uspe odrasti: gimnazijec, upornik, sin proletarskih staršev, ljubljanski uličar in punkovski zanesenjak si želi iz razjarjenega prezira do potrošniške MTV-jevske glasbene produkcije osnovati bend s pristnim punkovskim izrazom in ga predstaviti na svojem prvem koncertu. Petnajstletni Piksi je ob tem povečini "samotni jezdec", zaznamovan s številnimi primanjkljaji (brez glasbene opreme, pevca, razumevajočih staršev), zato je glasba zanj tudi način iskanja lastne identitete. Ob tem mora premagati številne zunanje in notranje ovire in doživeti pomembno notranjo preobrazbo: odkriti trdnost, ki temelji na moči lastne ustvarjalnosti.

Štefanec, Vladimir P.: **Sem punk čarovnica, debela lezbijka in ne maram vampov.**

Ljubljana: Modrijan, 2014, 209 str.

| M | 4. stopnja | [ZELO DOBRO]
| drugačnost, glasba, koncerti, mladostniki, očetje, punk, strpnost

Protagonistka in prvoosebna pripovedovalka avtorjevega prvega mladinskega romana je Daša iz 8. c, ljubiteljica punk rocka, ki se ne počuti najbolje v svojem razredu, kjer vladajo "osrednji". Štefanec začne kar udarno – z medvrstniškim nasiljem, a problemsko izhodišče kmalu oslabi v Dašine razmisleke o pripadnosti in drugačnosti in se za dovršen del knjige umakne operaciji Koncert. Avtor se spotoma loti še ljubezni, kritike institucije šole, "osrednjih", ki na piko vzamejo pedre in lezbijke, punka nekoč in danes itd., tudi k razrednemu nasilju se vrne in tako zaokroži pripoved, a osrednje mesto je vendarle namenjeno koncertu in Dašini (samo)analizi. Dogajanje na in pod odrom je sicer res popisano doživeto, a utegne marsikoga dolgočasiti, prav tako kot tudi nekateri preveč razvlečeni pasusi in prevelika pojasnjevalnost. Kontrast med udarnim naslovom in ne tako razburljivo vsebino je vsekakor velik. (GK)

Tudi:

Sancin, Erik: **Nekje sredi vročine.**

Ljubljana: Cankarjeva založba, 2003, 180 str.

| M | 4. stopnja | za pogovore o knjigah
| Anglija, ljubezen, mladostniki, nasilje, obritoglavci, počitnice, potovanja, punk

Vidmar, Janja: **Zoo.**

Spr. beseda Dragica Haramija. Celovec, Ljubljana, Dunaj: Mohorjeva založba, 2005, 196 str.

| M | 4. stopnja | o avtorjih
| dekleta, ljubezen, mladostniki, odraščanje, odtujenost, prestopniki, punk, smrt

(Seznam je pripravljen s pomočjo Priročnikov za branje kakovostnih mladinskih knjig, ki jih pripravlja Pionirska – center za mladinsko književnost in knjižničarstvo pri Mestni knjižnici Ljubljana: <http://www.mkli.si/prirocnik/item/451>)